

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:
Szegedi-utca 1. szám.
Telefonszám 162.
Megjelenik
hét naponként a kora
reggeli órákban.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben, házhoz hordva:

Félévre 18 korona.

Egy óra 3 korona.

Vidéken:

Félévre 18 korona.

Egy óra 3 korona.

Szerkesztésért felelős: Dr. DÓZSA IMRE

Kiadótulajdonos: KOVÁCS SANDOR.

Makó őszi gondjait

Juttatja eszünkbe a végigsuhanó szellő, amely már ott zizeg a fák között s jelenti, hogy bizony lehetnek még melegek, nagy melegek, de itt van már az ősz s a kapunkon kopogtat.

A közelgő ősszel eszünkbe jutnak összes őszi gondjaink, amelyek már most nehezebben ülnek a lelkünkön, mint a legsűrűbb, legborúsabb őszi köd. Itt van mindjárt s a legelső őszi gondnál kezdjük, az iskolánál.

A makói szülők ezrei félelemmel, vegyes aggodalommal gondolnak a szeptemberi napokra s arra a rendkívüli nagy uszorára, mely piteaként kapaszkodik a nyakába. A tankönyvekkel és írószerekkel üdött uszora olyan arányokat öltött már tavaly, hogy jogosan zudult fel a közönség miatta. Ezidén pedig olyan uszorára van kilátás, ami egyenesen rendőrré kiált.

Minden makói szülő a maga bőren tapasztalhatja ezt a lelketlen uszorát, amely kiszívja azt a megmaradt kis vért a fogyasztónak. Hiába, mindenki boldogulni akarja látni gyermekét s elősegíti az iskoláztatását, ha még az utolsó párna árán is. De azt még sem tudjuk szó nélkül megállni, hogy a jövő nemzedék nevelésének reményében, agyonnyomorítsák az ugyis agyonnyomorított jelent? Vagy nem agyonnyomorítás az, ha egy irkáért annyit kell fizetnie a szülőnek, mint máskor egy eszendőre való irkáért, mikor a tankönyvek árai fantasztikus számokkal vannak át meg átbélyegezve, mikor egy körzőért a gimnazista apjának 20 koronát kell kiszurkolni.

A makói hatóságnak nem lehet s nem szabad ezt féltlenül nézni, ha megtudták maximálni a tojást s még sok mást, meg kell végre maximálni a zaklatást és a nyomorúságot, amivel végkép megkeserítik az ember életét.

Makón mosolyogni fognak ezen, de mégis úgy van, hogy a felvidék egyes városaiban a hatóság iskolás gyermekruhákat és harisnyákat szerzett be s azokat most az őszi iskola szezon alkalmával igen jutányos áron osztja szét a sok gyerekes családok között s ezáltal le-

vette ezer meg ezer szülőnek vállairól a gondot, ami ködként üli meg sok makói szülő lelkét.

Minden makói tudja, hogy mit jelent az, ha a gyermeknek harisnyát kell venni, vagy lsten ments, cipőt és rubácskát. Már pedig itt az ideje ennek. Itt az ősz s ilyenkor szokták a családapák gyermekeiket úgy ahogy felruházni, hogy iskolába küldhessék. A mai viszonyok között kérdezzük minden makói szülőt és embert, hogy lesz ez az idén?

A hatóságtól nincs semmit se várunk. A hatóság elereszti a füle mellett mindazt, ami neki kellemetlen. Esze ágában sincs, hogy ezekkel a kézen fekvő dolgokkal foglalkozzék. Az elmulasztott fontos beszerezni valókat, amiket Kassa, Miskolc, Ujvidék, Szabadka, sőt Orosháza és Tótkomlós is beszereztek, ne várjuk, hogy majd a miskolci mintára harisnyákat szerez be, vagy Szeged, a közeli Szeged példájára Svájból ruha s fehérneműt hoz be.

A makói hatóságok helyett, inkább a makói tanügyi férfiakhoz fordulunk s őket kérjük meg tegyék a legszeleesebb körben közhírré, hogy a fölösleges tankönyveket senki se vásárolja meg ezidén. — Ilyennek tartjuk például az összes elemi iskolai számtan és magyar-nyelvtani könyveket. Ezeket a tárgyakat igen kitünően meg lehet könyv nélkül tanítani s még jobban megtanulni. Ugyancsak fölöslegesek a főgimnáziumban és a polgári leányiskolában a számtan, mértan és a magyar-nyelvtani könyvek. Fölsőlegesek a sok külön füzetek, preparációk, rajzírások, vázlatírák, stb. A legszűkebbre fogni mindent, s így elejét venni az uszorának. Bárcsak ilyen jó tanácsal szolgálhatnánk a harisnya és ruha pótlását, vagy igénybevételeit illetőleg. — Sajnos ezt nem tudjuk, erre csak azt mondhatjuk, hogy mégis a hatóságnak kéne kérni a pamutközponttól a hadbavonultak gyermekeinek pár ezer harisnyát.

Általában igyekezzék a hatóság, hogy böles intézkedésekkel a makói szülők bus őszi gondjai közzé egy kis őszi verőfényt is vigyen.

Óriási küzdelem a nyugati fronton.

A németek szivósan védekeznek.

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, aug. 17.

A délnyugati harcfronton nem volt említésre méltó harci tevékenység. Brien ellen intézett repülő-támadás elhárítása alkalmával Nawratil főhadnagy lelőtt egy angol repülőgépet. Ezzel nyolcadig légi győzelmét aratta.

Albániában több olasz lövészszázadoknak a Dovelii egyes részei ellen intézett minden támadását visszavertük.

A vezérkar főnöke.

A német vezérkar jelentése.

Berlin, aug. 17.

Ruprech trónörökös hadserege: Az Yser és az Ancre között a harci tevékenység egyes szakaszokon élénkebbé vált. Megújított ellenséges előretöréseket vertünk vissza az Ancretől északra.

Böhm vezérezredes hadserege: Roye oldalán az ellenség tegnap újból erős támadásokat intézett ellenünk, amelynek vonala Phaulne-

től közvetlenül délkeletre kezdve Lassignytül északnyugatra fekvő területig terjed. A franciák és kanadai csapatok késő estig próbálták megújított rohamokkal kieroszakolni vonalaink áttörését. Le Heritier tábornok csapatai azonban a támadásokat megpuhították. Halou mellett és tőle délre egyesített tüzéségi tüzelés készenlétben tartott csapatokat, páncélos kocsikat talált. Az ellenséges támadások összeomlottak vonalaink előtt, noha többször megindult legerősebb tüzéségi előkészítés előzte meg az ellenséges gyalogság támadásait.

Groyencourt-nál az ellenség átmenetileg Roye irányában némi területi nyereséget ért el, azonban a város északi oldalán előretörő támadásokat visszavertük. Az első vonalaink egyes részeit, az Amiens-Roye országút mentén, melyeket a harc lecsillapulta után az ellenség még támadott, még az éjjel visszahódítottuk.

Az Avretől délre megismételt francia támadások összeomlottak. A harcétér felett erős légiharcok voltak.

Ludendorff.

LEGÚJABB.

Oroszország és az entente új keleti akciója.

Stockholm, aug. 17.

A moszkvai kormány hivatalos lapja a Pravda szerint attól kell tartani, hogy az entente Oroszországon keresztül fog a központok ellen előrenyomulni. Az orosz nép elvileg ellenzi, hogy Oroszország ismét véres események színhelye legyen. Az oroszok nem akarnak új háborút. Azt kívánja, hogy a kormány minden eszközt használjon fel, hogy az ellenséges csapatok előrenyomulását az országban megakadályozza.

Mik a németek újabb tervei?

Zürich, aug. 17.

Párisi lapok szerint a németek stratégiailag olyan helyzetben vannak, hogy a front mai szakaszain támadásba mehetnek át. Ludendorff új csatára készül. Most azzal van elfoglalva, hogy a francia front gyenge részeit kipuhatolja.

Ludendorff olyan csapatokkal rendelkezik, amelyek mindezüdig nem voltak még harcban.

A Szent István-napi népünnepély.

A kabaré programja. — Bál a Koronában. — Tombola az Ott-honban.

A kedden tartandó jótékonycélu népünnepély kabaré műsora, mint említettük két részből fog állani. A műkedvelők táncokkal szerepelnek a műsoron. A Tarantellát lejtik: Dauda Mancika, Kubala Jolánka. A Balletet: Ács Mancika, Dauda Mancika, Kubala Jolánka, Biró Rózsa, Lenkei Gizike, Jakab Erzsike, Gyermán Terike, Bugyi Ilonka. Az One steppet: Jakab Erzsike, Gyermán Terike, Lenkei Gizike, Ács Mancika, Dauda Mancika, Nadobán Vicska.

Nádassy József szintársulatának tagjai igazán művészi és élvezetes programot nyújtanak. — 1. rész. Konferál: Hidvégi Ernő. 1. Magánjelenet: Garai Béla. 2. Megjött a hadnagy ur: Rattkai Ibolya. 3. Angol kettős: Kényes és Komlós. 4. Ének: Tibor Dezső. 5. Kigyótánc: Thorma Gusztika. 6. Komikus kettős: Kom-

Rendeléseket elfogad és
a leggyorsabban készít

ifj. Kovács Sárga cipők
uri és női cipész. Megyeház-u. 23. a vásár alkalmával készen kaphatók.

lós és Kürtös. 7. Tánckettős: Árvay és Rattkai Ibolya. 8. Haditudósító: Ifj. Rónai Imre. 9. Rossz kedved van papa: Komlósné és Garai. — II. rész. 1. Jaj de kutya jó kedvem van: Rattkai Cica és Komlós. 2. Kuplák: Kürti Károly. 3. Kuplák: Komlósné. 2. Ének: Tompa Zsiga. 5. Kuplák: Komlós Vilmos. 6. Tábornokné, kuplé: Kényes Margit. 5. Szavaltat: Hidvégi Ernő. 8. Nem tudom mi az oka, tán a tavasz? és más kuplák: Révész Ilonka. — III. rész. Holdy Juci: 1. Nyolcadik osztály. 2. Jöjjetek vissza magyar katonák. 3. Bőregér. 4. Lili keringő. 5. Olasz honban. 6. Két bakancs. 7. Ilyen asszony. 8. Ballada egy pamutzárlóról.

Fontosnak tartjuk megemlíteni és kiemelni, hogy a kényuszervágott malacokat Háló Józsefné és Háló Ferencné készítik és ők sütik a bőrs sertéspecsenyét, friss huckát és kolbászt. Míg a fánk készítését és sütését Bernát Julcsa, Szücs Józsefné és Kotroczó Böske vállalták az idén is magukra. Az ő művészetük még tavalyról emlékeztet.

A kifli, sósperec Löwenbach Benedek, Grosz és Feuerné sütődjéből kerül ki.

A népnünpély délután 3 órától este 8 óráig tart és az ünnepség befejezéséül nagy bál lesz a Koronában és jótékony célú tombola estély az Otthonban.

Hogyan kell szabadságot adni a katonáknak.

A honvédelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint a hadrakelt seregnél levő egének szabadságolására vonatkozólag mostantól kezdődőleg az alábbi határozványok érvényesek:

A szabadságcsoportok (turnusok) váltakozása a harci ténykedés alatt sem szüntethető meg. Még nehéz harcoknak sem szabad a szabadságoltak elmenetelét megakadályozni, vagy a szabadságról időelőtti behívásra okul szolgálni.

Szabadságolások alkalmával az utazási napok nem számíthatók be a szabadsági illetékbe.

A hadrakelt sereg tisztjeinek hat hónap szakadatlan frontszolgálat után 2 heti, 12 hónapi szakadatlan szolgálat után 4 heti szabadság engedélyezhető. Nény héten túl terjedő üdülési szabadság engedélyezése nincs megengedve. Mezőgazdasági szabadság tiszteknek (zárlósoknak) és katonai tisztviselőknek (jelölteknek) nem engedélyezhető.

A legénység részére szabadságok engedélyezhetők: 1. sürgős családi ügyekben, 2. különös indoklás nélküli (üdülési szabadság), továbbá 3. mezőgazdasági okokból. Törekedni kell minden módon arra, hogy a hadrakelt seregnél beosztott legénység 12 hónapon belül leginkább egyszer 14 napi szabadságra menjen, tűzvonalban levő legénységnek azonban már 6, a többi legénységnek már 9 hónapi harcéri szolgálat után lehet 14 napi szabadságot adni.

Tere-fere a hagymáról

Megint rosszul maximálták a fokhagymát. — Mi van az igazolványokkal? — Külföldön élénken keresik a makói hagymát. — De nem lehet kivinni. — Hol van a termelők egyesülete?

A makói hagymakertészek annyira megszokták már, hogy vasárnapi számunkban a hagymáról s a hagymaforgalomról tájékoztató közleményeket találnak, hogy minden igyekezetünk azon van, miszerint ezt a tájékoztatást megadassuk olvasóinknak. E héten kevés olyan momentum akadt, amire itt visszatérhetnénk. Fontosabb dolog csak a hagymaáraknak februárig történő ármegállapítása volt, amiről különben hírt adtunk esztőtörtői számunkban.

Megint rosszul maximálták a fokhagymát.

A legutóbb történt ármegállapítás megint figyelmen kívül hagyta azt a katasztrófálisán rossz fokhagymatermést, ami ezidén egyenesen megdöbbentő. A 270 koronás ár egyáltalában nem felel meg a tényleges termelési viszonyoknak. Különösen tekintetbe kell vennünk azt is, hogy a fokhagyma kizárólag export cikk lévén, ennek árát a külföld fizeti meg. Az a külföld, amely velünk méregdrágán fizetett meg a ruhaszövetet, cémát, gépet, gépkatartást s sok más, mindennemű cikket. Nem értjük tehát, hogy miért ne lehetne a fokhagyma árát úgy megállapítani, hogy az a tényleges termelési viszonyoknak megfelelően, másrészt pedig mint elsőrendű kivitelezési cikk alkalmas legyen a megromlott valuta némi javítására s a kompenzációs forgalom lebonyolítására. — A való élet tényleg meg is esüföly a maximális árakat. Mikor a maximális ára a fokhagymának 200 korona volt, 240—260 sőt 270 koronát is adtak érte. Most, hogy 270 koronára maximálták, már 300 koronáért veszik nyíltan a piacon, mintha ez a szó maximális ár, egyenesen azt jelentené, hogy ez az a minimális ár, amire az illető cikk be nem szerezhető.

Mi van az igazolványokkal?

Ezt kérdezi minden makói hagymakertész s hagymakereskedő. Mint egy vészkiáltás hangzik Makón mindenfelé mi van az igazolványokkal? Hát biz azokkal nincs semmi, mert még mindig nem lehet hozzájuk jutni, ami aztán mérhetetlen kára a makói hagymakereskedelemnek, de még a kertészeknek is, mert ha hagymaigazolványok volnának akkor a sok bőrdős hagyma már rég kint volna Makóról, így pedig itt romlik a kertészek nyakán. Ugy látszik, hogy hiába hittük, miszerint a zöldségközponttal megszabadultunk, minden jel azt mutatja, hogy a zöldségközpont akarja lebonyolítani az egész forgalmat, vagy legalább annak legnagyobb részét. Egészen rejtélyes például a

makói hagymakirendeltségnek az a lapunkban is közölt felhívása, hogy a hagymakészlet tulajdonosok jelenték be készleteiket a kirendeltségnél. Miért? Kérde minden érdekelt. Csak nem statisztika céljaira szükséges ez? Nyíltan kiírjuk, hogy mi az igazolványok ki nem adását egyenesen katasztrófálisnak tartjuk, még pedig nemcsak a kereskedelemre, de magára a termelésre nézve is.

Keresik a makói hagymát.

Jó forrásból nyert értesüléseink alapján jelenthetjük, hogy úgy Németországban, mint Ausztriában óriási nagy az érdeklődés úgy a makói vörös mint fokhagyma iránt, sajnos nem lehet nemcsak a vörös hagymát, de még a fokhagymát sem kivinni. Nemcsak külföldre nem lehet kivinni a hagymát, de igazolványok hiányában — a belföldi szállítás is lehetetlen — holott a közlekedési miniszteriumnak 118110. és 118187. száma rendeletei világosan megmondják, hogy a szállítási igazolványokat ki kell adni, s még sem adják ki. Hogy-hogy nem az utvidékiek mégis csak protekciósabbak, mert onnan már csak ki tudott jutni egy nagyobb hagymatétel a külföldre, holott Makóról még csak belföldre se lehet szállítani.

Hol van a termelők egyesülete?

Iyenek után úgy szabadon felvetjük a kérdést, hogy hol van a termelők egyesülete? Avagy az nem baj, ha a hagyma elszállítat anélkül rohadt Makón, különösen a bőrdősebbje. Általában erről az egyesületről, amely oly sanda ránézések s meglehetősen rosszakaratu gyanúsítások között jött létre, igen keveset hallunk. Mintha szegényenlenék, hogy valamikor ennek az egyesületnek a szükségességéről beszéltek. Mintha csak azoknak nem volna szabad hagymaügyben egyesülniök, akik a hagymát tényleg produkálják. Olyan tulságosan makói s specialisan magyar izü az egész dolog, hogy ma-holnap már mindenki Pató Pál módjára fogja elintézni ezt az egyesületet, amely pedig szerintünk nagyráhitott.

Cserépvérőket

keresünk 1 vagy 2 asztalhoz való

Mészáros téglagyár.

Az egyházi vagyon és a hitbizományok kisajátításának terve.

Őszre elkészül a kormány törvényjavaslata.

A kormány által a képviselőház elé ősszel beterjesztendő törvényjavaslatok közül kétségkívül a legnagyobb érdeklődéssel várják az új földbirtok-politikát megállapító törvényjavaslatot. A javaslatnak az előzetes „előadói tervezete” már el is készült. Az előadói tervezet legfőbb tétele: az állam birtokkísajátítási joga körül fejlődött ki.

Az előadói tervezet szerint ugyanis, minthogy a kormány a háborúból visszatért katonákat földhöz kívánja juttatni, ennek megvalósíthatása érdekében ott, a hol arra szükség van, törvényben kívánják biztosítani az államnak a szükséges földterületekre a kisajátítási jogot.

A kisajátítandó területek tekintetében az előadói tervezet kategóriákat állított fel és ezek szerint elsősorban a háboru alatt szerzett földek lennének kisajátítandók.

Utána következnek a nem magyar állampolgárok földje: ezután a kötött birtokok, tekintet nélkül arra, hogy azok magánosok vagy jogi személyek (egyházak) tulajdonában vannak e. E szerint a hitbizományok is kisajátíthatók volnának.

Végül az előadói tervezet a kisajátítási jogot szükség esetén kiterjeszteni kívánja a jelenleg szabad forgalom tárgyát képező és magánosok tulajdonában lévő birtokokra.

Az állam kisajátítási jogának biztosítása kérdéséhez a jelenlétünknek csaknem mindegyike hozzászólt és örömmel állapította meg az értekezlet, hogy Osernoch János bírnok-hercegprímás is helyeseite azt, hogy az államnak a kisajátítási jog megadását. Nem tett kifogást az ellen sem, hogy a kisajátítás szükség esetén egyházi vagyonra is kiterjedhessen.

Segítés a makói zsirinségben.

A polgármester sürgönye a közlekedési miniszterhez.

Makó városában, ebben a tejben, zsirban bővelkedő városban egyszerűen otthonossá lett a szalonna és a zsirinség. Hiába! nincs olyan feneketlen kut, amit rekvirálásokkal és „önkéntes felajánlással” ki ne lehetne meríteni. Hát így vagyunk most Makón is, ahol egyszeribe beütött a zsirinség. Még nagyobb zsirinség veti előre árnyékát.

Ezt megelőzendő Petrovics György dr. polgármester ma távirati felterjesztést intézett a közlekedési miniszterhez, hogy a város közönségének rendelkezésére egy vaggon zsirt bocsásson. Ha pedig ez nem volna lehetséges, úgy engedje meg, hogy a város az ellátatlan közönség részére hetenként 30 drb sertést váglasson le a Makón hizalt sertésekből.

A polgármester előterjesztésében igen helyesen utalt arra, hogy a nehéz őszi gazdasági munkálatok eredményessége forog kockán, ha a közlekedési miniszter nem teljesíti a város közönségének kérelmét.

Makó közönségének szempontjából elsőrendű fontossággal bír, hogy a polgármester felterjesztése a legsürgősebben s eredményesen elintéztessék.

REGÉNY

A patakmalom tündére.

Irta: Tölgyessy Mihály.

Minden jog fenntartva.

— De azért ezzel a levéllel nem parancsolhat! mondá az inas. Ez a nagyságos uré! Ezt én neki vissza fogom adni, aztán majd meglássuk, mi történik.

Dinnyés utána futott. Átlátta, hogy ezzel emberrel csinyján kell bánni.

— Álljon meg csak egy szóra! Adok én magának ötszáz forintot.

— Engem bizony nem fog megvesztegetni! felelt önérzetesen a szolgál és visszaindult a házba. Dinnyés nyomában követte. Az ajtónál megfogta a szolgát, ez azonban rá-mordult.

— Engem az ur hagyjon békével, mert nem jó vége lesz!

Elemér épen jött s meglátta a szolgál kezében a levelet.

— Nos, miért nem vitte el? kérdé.

— Meg lettem gátolva, instálom!

— Ki által?

— Ez által az ur által! mutatott az inas Dinnyésre.

A harag pirja jelent meg Elemér arcán.

— Micsoda? Ez az ur meggátolta?

— Igen — erőnek erejével el akarta tőlem venni a levelet s mivel oda nem adtam, azzal fenyegetett, hogy elesap. A végén ötszáz forintot kínált a levélért.

A nyitott ajtón át mindent meghallott Lorántffy né s attól félve, hogy most már kitör a vihar, felkiáltott:

— Oh jaj! megfulladok . . . segítség, segítség!

Az orvos hozzá futott.

— Nyugalom, nyugalom! mondá. Csak egy kis roham, melynek mindjárt vége.

— Jaj . . . Jaj! hörgött a nagyszony . . . világosságot! levegőt! Mindjárt meghalok!

Elemér meg volt döbbenve s hamarosan nem tudta, mit csináljon, anyjához siessen-e, vagy pedig Dinnyést vonja kérdőre, vagy végre a levelet küldje-e el nejének.

— Csendesesen, csendesesen! sugta az orvos a nagyszonyoknak. Még nem vagyunk annyira!

Elemér is oda jött a betegágyhoz:

— Oh fiam! mondá Lorántffy né, te még a sirba viszel engem.

Elemér ránézett s nem bírta kiokosodni. Anyja valóban nem úgy néz ki, mint aki már haldoklik. Vagy csak meg van ijedve s rémeket lát ott is, ahol valójában nincsenek?

Egy darabig némán szemlélte anyját s midőn látta, hogy ismét lecsendesedett, ki akart menni.

(Folyt. köv.)

Modern
hygienikus
szépségápolás
(kozmetika)

Müller Adolfné Makó, Ráday-utca 49

Szeplős, májfoltos, miteseres, pattanásos arcról minden hibát eltávolítok, ráncos, öregedő, petyhüdt arcot simává, idévé tesz.

Vibrációs svéd
arcmasszázs.

Archámlasztást a legideálisabb és legtrókéletesebb alapon végzek Dr. Kalmayer berlini professor módszere után. A legkínzóbb arcápoló krémek, puderek stb. kaplatók. Arcápolás és zománcozás jutányos bérletben. Diszkrét kezelést házilag végzek.

Fogadok délelőtt 10 órától este 6 óráig

Müller Adolfné
okl. kozmetikus.

KIADÓ FÖLDEK.

Pagyna, vetemény és gabona-
termelésre kiadók

IRITZ MIKSÁNÁL

Tünifá-fűrészelést

motorral olesón vállal

Széll Sándor

Baresai-utca 8. szám.

Vörös és fokhagymát valamint más

zöldség féléket

állandan vásárol a Mezőgazdasági Kereskedelmi Részvénytársaság, Makó, főtér, Bóhm-ház.

Kiadó föld.

Kiszomboron, közvetlen a község alatt, a csanádi úton, a csózház tól mintegy 200 méter távolságban

7 köblös

prima föld hagymának vagy kapás növényeknek (hagyma még nem volt benne) egy, esetleg 5 évre kiadó. Bővebbet

Iritz Sámuel

Kazinezy utca 2.

A verebesi és bánomi szőlőbe szőlő-, gyümölcs- és pusztaszőlő-

földek eladó.

Értekezni lehet

Iritz Miksával.

KIADÓ
FÖLDEK.

A makói határban egy fertály tanya-föld, — a palotai állomás mellett négy fertály tanya-föld, — a nagylaki állomás közelében, a palotai határban 35 kishold földek, mind gazdasági épületekkel együtt, bármiféle vetemény alá kiadók.

Ertekezhetni

Sajtó Sándor

tulajdonossal, a palotai állomás mellett, tanya 274. szám aialt

Tükörcél ekeket

gyűrűs hengereket, új kocsikát, mérlegeket, darálógepeket és mindenféle gazdasági gépeket és vasárukat legelőnyösebben szállít Mezőgazdasági Kereskedelmi Részvénytársaság, Makó, főtér, Bóhm-ház.

Kiadó föld.

A városhoz 3-4 km-re (déli püspöki föld)

12 kis hold

prima föld hagyma alá kiadó, melyben még ez ideig hagyma nem volt.

Ertekezni lehet

Biró János

tulajdonossal, főtéri szabó üzletében.

Értesítés.

Értesítjük a nagyértelmű lötenyészto gazdaközönséget, miszerint az 1918—19. évi fedeztetés. időszak a érvényes

tenyészpárosítások

folyó év augusztus hó 29, 30 és 31-én ognak megtartatni. Pótpárosítás nem lesz.

Külön értesítést nem küldünk.

A párosítás mind három napon a táj. telep udvaron reggel nyolettól délig, és délután kettőtől estig tart. A régi tenyésztők kéretnek a törzskönyvbe már beirt összes loanyagukat elővezetni, a fedeztetési díjak is most lesznek lefizetve.

Gróf D'Orsay Olivér,

nyugalmazott ezredes,

a tájfajta lötenyésztes elnöke.

KIADÓ FÖLD

Dálon

8 KATASZTRÁLIS HOLD

jó minőségű föld hagyma alá haszonbérbe kiadó. Ertekezni lehet

BIRÓ JÓZSEF

tulajdonossal, Rádai-utca 20. sz.

Földhaszonbérbeadás és házeladás.

A szegedi-ut mentőn 3 járandóm, a kenyérváróban 5 kis láné földem hagyma alá kiadó.

Az Almási-utca n a bivó temető mellett 46. számú házam eladó. Ertekezni

Nagy István
v. becsüssel.

Kérelm Makó város közönségéhez.

Az osztrák gyermeknyaralítási akció során eddig két nehézség merült fel. Kiderült egyrészt, hogy sok gyermek nincs megfelelő helyen elhelyezve, laminálva ezekben a gyermekeknek újabb kihelyezése vált szükségessé, másrészt pedig a felügyelőket és felügyelőket nem sikerült egyes családoknál elhelyezni ezért azoknak az elhelyezését képtelen vagyok közös konyha utján eszközölni, ami nagy anyagi megterhelést jelent a városra.

Ennélfogva két tiszteletteljes kérelmet intézek a város közönségéhez.

Kérem elsősorban azokat a családokat, amelyek gyermekeket vállalhatnak el, hogy náma e célból mielőbb jelentkezzenek, — másrészt pedig kérem tehető polgártársainkat, hogy a közös konyha költségeihez szíveskedjenek pénzbeli adományokkal hozzájárulni s adományukat juttassák el sürgősen hozzám vagy Dr. Vidor Rezső áraszkéi ülnök urhoz.

Nem volna szép városunkra nézve, ha az Ófelsége, koronás királyunk által kezdeményezett akciót, amelynek sikerét legjobban Ófelsége óhajtja, nem tudnánk megfelelően lebonyolítani s ezért nagyon kérem polgártársaimat, hogy jöjjenek segítségemre s teljesítsék fent előadott kérelmeimet.

Dr. Petrovics György,
polgármester.

Kiadó földek.

Hatrangyoson 2 és félfertály föld tanyaépülettel együtt, ugyszintén Csókáson 2 és félfertály föld haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet özv. B. Nagy Imrénével Kálvin-utca 6. sz.

190 négyszögöl

apróhagyma

Eladó a földéaki határban Kurusa Gergely-féle földben. Ertekezni lehet felőle: **Patkós Ferenc** Király-utca 1. szám alatti lakossal, **Dobai Kálmán** boltja mellett.

Eladó ház.

A Toldi-utcában levő 17. számú

házam

szabadkézből örökáron eladó. — Ertekezhetni id. **Orosz Péter** tulajdonossal a fenti szám alatt.

Hordókat

— minden nagyságban vesz —
Iritz Sámuel özv. cég.

KERESEK MEGVITELRE

3 KOTÁRKÁT vagy **NAMBÁRT**, mely olyan állapotban van, hogy tanyára lehet szállítani. Találkozódni lehet a „Makói Független Ujság” kiadóhivatalában.

A ref. ó-temetőben szines téglából épült **családi sirbölt eladó.**
Felvilágosítást a csász. ad.

Eladó ház.

Mikócsa-utca
3. szám alatti ház eladó. Értekezhetni a tulajdonossal a fenti szám alatt.

Kiadó hagymaföld.

Blaskovich Ernest ur nagykirályhegyesi birtokán gőzekevei felszántott elsőrendű föld kisholdankénti évi

400 korona bérért

hagymatermelésre kiadó.

Bővebbet az Arad-esanádi Gazdaság Takarékpénztárnál.

Vas-, szerszám- és

vasalásárúk

gazdasági gépek, varrógépek, kerékpárok, darálómalmok, mérlegek, mindennemű géprészek, uj igáskocsik, lószerszámok, kovácsszerszámok a legelőnyösebb árban beszerezhetők **Mezőgazdasági Keresdelmi Részvénytársaságnál, Makó, Böhm-ház.**

Faj kan!

Lengyel Sándor Bajza-u. 48. szám alatti lakosnak engedélyezett Bereshéri faj kanja fedeztetésre a fenti szám alatt mindennap található.

KIADÓ FÖLD.

Csókáson, Boros István dűlőjében 2 fertály tanya föld gazdasági épületekkel együtt haszonbérbe kiadó. Ertekezni lehet.

Jenei Ferenc

tulajdonossal Batthányi-utca 39. szám alatt.

Ház eladás.

Harmat-utca 12. számú ház szabadkézből örökáron eladó. Értekezhetni a fenti szám alatt.

Eladó ház.

Kiszombor községben, a Szegedi-uton levő ház, egy 45 év óta fennálló

SAROK ÜZLETTEL

elköltözés miatt eladó. Bővebb értesítés nyerhető a községi főjegyző urnál és Kovács Pál fűszerkereskedőnél, Kiszomboron.

Földbérbeadás.

Ó-bébai köves-ut mellett 30 katasztrális hold I. rendű föld vetemény alá esetleg 2 évre. A makói határban, a papháti iskolánál, Kisjángor kapu, 5 és félföld föld (1100 négyszögölével) vetemény alá kiadó. — Kitiűnő tenyészbikák, fias-teleknek és hasas-űszők eladók, valamennyi elsőrendű tenyészállatok.

Hinkó János, Kiszombor.

Művészlapok

érkeztek magyar felvételekben is nagy választékban

Kovács Sándor

papirkereskedésbe.

Szegedi-utca 1.

Tekintse meg a kirakatot!

NAPI HIREK

Kérelem.

A Szent István-napi népiünnepélyt rendező bizottság felkéri mindazokat, akik a népiünnepély részére adományokat voltak szívesek kilátásba helyezni, hogy a tejet, tojást, vaját, szóval a feldolgozást igénylő adományokat hétfőn délután 3—6 óráig, míg az egyéb adományokat, sütemény, gyümölcs stb. kedden délelőtt 12 óráig szíveskedjenek a Szent István-téri róm. kath. (Martinek) iskolába elküldeni.

— **Károly király születésnapja** Makón. Makó népe is méltó módon ünnepelte meg őfelsége Károly király születése napját. Az összes középületek felváltak lobgózva s valamennyi egyház templomaiban ünnepi istentisztelet volt, melyen a lelkészek méltatták a nap jelentőségét. A Makón nyaraló osztrák gyermekek is, kiki felekezete szerint megjelentek a templomokban tanítóik vezetése mellett s az istentisztelet végeztével az osztrák gyermekek zenekara a főtéren térzenét rendezett.

— **Értesítés.** A makói III. ik függetlenségi olvasókör a Söresarnok épületébe tette át lakását e hó 18-ától. Az elnökség.

— **A város részére kiutalt egy waggonkorpát** a „Gellért“ gőzmalom útján osztatják ki azon makói lakosok számára, akik nem termelők, gabonát nem vásároltak, hanem mint hatósági ellátottnak, lisztjegyük van és saját háztartásuk számára sertést tartanak. A korpautalványért folyó hó 19-ik napjának délután 3 órájától kezdve a városház nagytermében kell jelentkezni s a kiváltott utalvány ellenében a kiutalt korpát a „Gellért“ gőzmalom adja ki, a korpa árának befizetése ellenében. A korpa ára métermázsánként 40 korona. Zsákot mindenki vigyen magával. Egy-egy sertés után ezuttal 25—25 kgr. korpa adható. Tolongások elkerülése végett ismétljük, hogy ebből a korpából csak a sertéstartó lisztjegyesek kapnak, más tehát ne is jelentkeznek. A jelentkezőknek sorsszámot ad ki a közlélmzési ügyosztály.

— **A sertéshizlalási engedélyek kiváltása.** Ismétellen figyelmeztetjük a lakosságot, hogy a háztartási és gazdasági szükségletre szolgáló sertések hizlalási engedélyt oktetlenül váltsa ki, mert ha az engedélyt ki nem váltják, hizlaldsra takarmány nem hagyható vissza s az engedély nélkül hizlaldó szigoruan meg lesz büntetve. A sertéshizlalási engedélyeket a közlélmzési ügyosztály adja ki. Azoknak a legsürgősebben hizlaldni, azoknak a sertéshizlaldók szövetkezeténél (városházán a volt árna-széki irodában), mert később az ilyenek hizlaldási engedélyt nem kapnak.

— **Megbüntetett makói liszt-csempészek.** Kelemen Ferencné makói Porond u. 7. és özv. Borbély Ferencné Kmetty-u. 32. szám alatti lakosok Apátfalván és Nagylakon főzölisztet vásároltak össze, azt Makón kilónként 3 korona 20 fillérért árusították. A rendőri büntetőbiróság liszt tiltott forgalomba hozatala engedély nélküli árusítása és árdragítás miatt nevezetteket 5—5 napi elzárásra és 100—100 korona pénzbüntetésre. A pénzbüntetés behajthatatlansága esetén 2—2 napi elzárásra lesz átváltoztatva.

— **Fölmentett cséplőgépeszek jelentkezése.** Felhivatnak az összes fölmentett cséplőgépeszek, hogy e hó 18-án vasárnap délelőtt a közlélmzési ügyosztály vezetőjénél jelentkezzenek.

— **Adományok.** A polgármester kérelmére a gyermeknyaraltatási akció költségeise (a felügyelő és felügyelőök közös konyhája) a következő adományok folytak be: Eckhardt Vilmos 200, Országos zöldség, főzelék és gyümölcsforgalmi rt. 40, Ligeti Béla 10, Gáldschmied Sándor 10, Poneycz Gyula 10, Rácz Egon 10, N. N. 2, Szövetkezet 10, Elek Antalné 10, Grosz A. 3, Havas Miksa 10, Pártos Dezső 10, Kovács József 18, Breuer Zoltán 40, Makói takarékpénztár rt. 10, Tengerics és Igaz 10, Kiss Károly 10, Erdős Pál 10, Makói kereskedelmi és iparbank 10, Dán János 20, Neumann Zsigmond 10, N. N. 2, Urbán István 11, Schwartz L. Lajos 10, Vészi Dezső 30, Gellért malom 100, Gorca Péter 10 koronát.

— **Akiknek nem termelt elég gabonájuk.** Sokan vannak Makón olyanok, (kisebb földtulajdonosok), akiknek szomszédos községekben levő földjükön termelt gabona egész évi szükségletüket nem fedezi s fedezetlen szükségletükről gondoskodni kívánnak. Az ilyen termelőket felhívja a polgármester, hogy fedezetlen szükségletük biztosítása céljából, jegyzékbe vétel végett a gabona átvételi bizottságnál (városház, közlélmzési ügyosztály) jelentkezzenek. A jelentkezés alkalmával vigyék magukkal a termésükről szóló elszámolási jegyzéket, cukor könyvet, őrleési jegyet.

— **A liszt kiosztás az osztrák gyermekek számára** hétfőn és kedden is tart a város belterületén lakók számára. A tanyaiak vasárnap délelőtt 9—12 óra között kapják meg a lisztutalványt a rendőrség épületében (polgárőrszoba).

— **Kijuthat abrak takarmányhoz** A polgármester közhírré teszi, miszerint azon gazdák részére, akik termelt tejuket friss tejként közfogyasztásra szerződésileg lekötik, tehenenként 5 mm. abrak takarmányt oldanak fel. A szerződések megkötése végett a Makói Gazdasági Egyesületnél (Korona szálloda) kell jelentkezni a legsürgősebben.

— **GAVALLER** préselt cigaretta-hüvely mentes minden enyvezéstől, így az egészségre nem ártalmas. Kapható Kovács Sándor papirkereskedésében, Makón, Szegedi-utca 1. szám.

Kisiratoson lelőttek egy dinnyetolvajt.

Aki gyermekekre vadász.

Dániel Jenő kisiratosi lakos tegnap délután egyik barátjával belopódzott Buza Antal ottani lakos kertjébe azzal a szándékkal, hogy szilvát és dinnyét lopni. A kert gazdája a kutya ugatására figyelmes lett és benézett a kertbe. Midőn Dániel Jenő és barátja észrevették, hogy tettenérték őket, futásnak eredtek. Buza Antal azonban a házba szaladt magához vette a vadász fegyverét és a szökevények után futott.

Már egészen a határban voltak és a feldühödött Buza Antal még mindig nem birta utolérni Dánielt. Erre leemelte válláról a fegyver és a futásban levő gyermekek után ezek azonban nem válaszoltak, hanem tovább futottak.

Erre Buza Antal elsütötte a fegyverét. Alig, hogy eldőrdült a fegyver Dániel Jenő eszméletlenül rogyott a földre. A faluból azonnal kiszált a helyszínrre a hatósági orvos a csendőrrrel és megállapították, hogy a fiu jobb karján és lapockáján súlyosabb természeti sérüléseket szenvedett. Beszállították a kórházba és az esetről jelentést tettek a csendőrségnek.

SZINHÁZ

Színházi heti műsor.

Vasárnap délután: „Postásfiu és a huga.“

Vasárnap este: „Lavotta szerelme.“

Hétfőn páratlan bérletben: „Őszi vihar.“

Kedden bérletszünetben: „Három a kislány.“

Szerdán páros bérletben: „Varsói czitadella.“

Csütörtökön páratlan bérletben: „Varsói czitadella.“

Pénteken páros bérletben: „Vandergold kisasszony.“

Szombaton páratlan bérletben: „Vandergold kisasszony.“

ELADÓ HÁZ

A főtér közelében, Petőfi-utca 10. szám alatti ház szabadkézből eladó. Értekezhetni **Csedő Gábor** tulajdonossal a fenti szám alatt.

ÉRTESETÉS.

Alulírott részvénytársaság szíves tudomására hozza Makó és vidéke gazdálkodó közönségének, hogy **Makón, a főtéren, a volt Dobsa-féle házban**

mezőgazdasági gépraktárt

rendezett be, melynek vezetésével **Halász Á.** gépkereskedőt bíztuk meg. Állandóan raktáron tartunk

EKÉKET, VETŐGÉPEKET, BORONÁKAT, SZECSKAVÁGÓKAT, RÉPAVÁGÓKAT, ROSTÁKAT, MORZSOLÓKAT, kerékpárakat, mérlegeket

és mindenféle gép és géprészeket. Becses pártfogásukat kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Makói Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság.

Makó város hirdetésményei.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Makó város tulajdonát tevő u. n. „Ököréapási kaszáló“ mintegy 140 kat. hold a f. év augusztus hó 22-én d. e. 8 órakor a helyszínrre megtartandó árverésen legeltetésre haszonbérbe fog kiadatni. A földterület 3 parcellába adatik haszonbérbe. A haszonbérleti idő a f. év október hó 1-ső napjáig tart. Az elérendő haszonbéri összeg az árverés alkalmával azonnal lefizetendő. Az árverés a jelzett időben az ököréapási kútnál veszi kezdetét.

Makón, 1918. aug. 17.

Dr. Petrovics György
polgármester.

Hirdetmény.

A makói ref. egyház gondnoksága részéről közhírré tétetik, hogy **f. hó 25-én délelőtt 11 órakor** a városházánál a ref. egyház adószedői hivatalban az ujjvárosi 6 iskola takarítására

takarítónőt

szándékozik felfogadni, melyre a felvállalni óhajtok nevezett időben és helyre meghivatnak. — A fizetések és egyéb feltételek a gondnoknál bármikor megtudhatók.

Veres Sándor, gondnok.

MEGHIVÓ.

A makói első keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1918. évi augusztus hó 18-án d u. 4 órakor a „KATH. KÖR“ helyiségében

negyedik évi rendes közgyűlését

tartja, melyre az összes részvényesek tisztelettel meghívottnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó és a közgyűlési jegyzőkönyv vezetésére egy tag, a hitelesítésére két tag kinevezése.
2. Az ügyvezető igazgató jelentése.
3. Mérleg-, veszteség- és nyereség-számla előterjesztése.
4. A felügyelő-bizottság jelentése.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
6. Az üzleti nyereség hovaforrása és felosztása iránti határozat.
7. A „Hangya“ szövetkezettel való társulás tárgyában határozat.

8. Egyéb ügyek és indítványok, amelyek csak úgy lesznek tárgyalhatók, ha azok 14 nappal előbb az ügyvezető-igazgatónál írásban be-terjesztettek.

Póttárgysorozatul felvették: igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok újráválasztása.

A zárszámadások a Szövetkezet helyiségében kifüggesztettek. Makó, 1918. július 29.

Az igazgatóság.

VAGYON.

MÉRLEG-SZÁMLA.

TEHER.

	K	f	K	f		K	f	K	f
Készpénzkészlet			42944	29	1136 tag, 1827 db. üzletrész á 20 k.			36540	—
Árukészlet			29654	65	Áruhitelzések			920	50
Adósok			4781	67	Kölcsön-számla			2000	—
Felszerelési költség	2730	64			Kamat-számla			2000	—
30 % levonás	719	18	2011	46	Átmeneti számla				
Alakulási költség					Óvadék				
— % levonás					Tartalékalap	3743	77		
Kölcsön-számla					„ „ új üzletrészekből	20694	—	24437	77
Ingatlanszámla					Fel nem vett osztalék			812	—
Kamat-számla					„ „ vásárl. vissz.			1023	35
Értékpapír-számla			100	—	Egyenleg, mint tiszta vagyon			18942	89
Főkönyvi adósok			2046	44					
Megtérítendő kiadás			1800	—					
Éres edények, zsákok, papíráru			3338	—					
			86676	51				86676	51

Makó, 1918. július 2.

Martinek Béla, könyvelő.

Jani István, pénztárnok.

Kiss Károly ügyv. igazgató.

Az igazgatóság részéről:

Bezdán József, elnök.

Rácz Mihály,

Kuceses Károly,

Márton Bálint,

Tamás Mihály,

Diósszilágyi Sándor,

Vajda István.

KIADÁS.

VESZTESÉG-NYERESÉG-SZÁMLA.

BEVÉTEL.

	K	f	K	f		K	f	K	f
Házbér			1800	—	1917. év VI. hó 30-tól 1918.				
Személyzet fizetése			5718	—	év VII. hó 2-ig 130.758				
Szállítási költség			3419	64	korona 18 fillér áru bevétel			33941	54
Üzleti költség			3836	93	után nyers haszon			1	—
Adó			565	50	Beiratási díjból			2238	60
Felszerelés 30 % leírás			719	18	Tőkekamatból				
Alakulás — % leírás									
Jutalékszámra			1179	—					
Kamat-számla									
Egyenleg, mint tiszta vagyon			18942	89					
			36181	14				36181	14

Ezen mérleg, veszteség- és nyereség-számla a felügyelő-bizottság által megvizsgálatván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel megegyezőnek találtatott. Czirbus István, felügyelő-bizottsági elnök. Abendschein György, Naesa János, Fodor Péter, Naesa Péter, Nagy István, Tézsla Péter, Báló Antal, Horváth Mihály, Vincze Gergely, Takács Imre.

Nyomatott Kovács Sándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában, Makón.